

**Міністерство освіти і науки України,
Мукачівський державний університет,
Глухівський національний педагогічний університет
імені Олександра Довженка,
Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького,
Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія,
Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького
Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського,
Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара**

Збірник тез доповідей

I Всеукраїнської студентської науково-практичної інтернет-конференції

16 квітня 2026 року

МУКАЧЕВО-2026

УДК 001.89:373.2.013:376.013(043.2)

НЗ4

Наукові пошуки молоді в галузі дошкільної та спеціальної освіти: збірник тез доповідей I Всеукраїнської студентської науково-практичної інтернет-конференції (16 квітня 2026 р., Мукачєво) / За заг. Ред. В.В. Іванової. Мукачєво: Вид-во МДУ, 2026. 153с.

**Рекомендовано до поширення в мережі Інтернет
науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(протокол № 3 від «22» квітня 2026 р.)**

Рецензент:

Зданевич Лариса Володимирівна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри дошкільної та спеціальної освіти, психології і фахових методик Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії.

У збірнику вміщено тези доповідей учасників I Всеукраїнської студентської науково-практичної інтернет-конференції, у яких висвітлено актуальні напрями розвитку дошкільної освіти в Україні та світі, розкрито сучасні підходи до організації інклюзивного навчання в закладах дошкільної освіти, проаналізовано психолого-педагогічні аспекти розвитку дітей раннього та дошкільного віку. Особливу увагу приділено впровадженню інноваційних технологій навчання і виховання, а також підготовці фахівців дошкільної та спеціальної освіти у закладах вищої освіти, визначенню основних викликів і перспектив їх професійного становлення.

Видання адресоване здобувачам вищої освіти, науковцям, педагогічним працівникам, а також усім, хто цікавиться питаннями розвитку дошкільної та спеціальної освіти.

Відповідальність за достовірність фактів, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікацій.

Редакційна колегія:

Іванова Вікторія Вікторівна – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри дошкільної та спеціальної освіти, Мукачівський державний університет.

Атрощенко Тетяна Олександрівна – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри дошкільної та спеціальної освіти, Мукачівський державний університет.

Попович Оксана Михайлівна – доктор педагогічних наук, професор, декан педагогічного факультету, Мукачівський державний університет.

Чекан Оксана Іванівна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри дошкільної та спеціальної освіти, Мукачівський державний університет.

Кас'яненко Оксана Миколаївна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри дошкільної та спеціальної освіти, Мукачівський державний університет.

© Мукачівський державний університет, 2026

©Кафедра дошкільної та спеціальної освіти, 2026

**ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ДІТЕЙ
РАНЬОГО ТА ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ**

<i>Арделан Яна Оттілівна,</i> ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДИТИНИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	85
<i>Науковий керівник: Дудаш Олена Сергіївна</i> <i>Бобрушко Наталія Василівна,</i> ФОРМУВАННЯ МОРАЛЬНО-ВОЛЬОВИХ ЯКОСТЕЙ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЯК ОСНОВА ВСЕБІЧНОГО РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ	88
<i>Науковий керівник: Дудаш Олена Сергіївна</i> <i>Дзямко Ангеліна Михайлівна, Продан Олеся Василівна,</i> САМОСТІЙНА ХУДОЖНЯ ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ОДИН ІЗ ВИДІВ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ ДОШКІЛЬНИКІВ	91
<i>Науковий керівник: Микуліна Антоніна Костянтинівна</i> <i>Лішко Владислава Михайлівна,</i> ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНОЇ ДОШКИ У РОБОТІ З ДІТЬМИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	95
<i>Науковий керівник: Черепаня Наталія Іванівна</i> <i>Мінак Софія Володимирівна,</i> РАННЯ ДІАГНОСТИКА РОЗВИТКУ ДІТЕЙ ДО ОДНОГО РОКУ: МІЖГАЛУЗЕВИЙ ПІДХІД	98
<i>Науковий керівник: Поліщук Юлія Віталіївна</i> <i>Попович Анна Степанівна,</i> ПЕДАГОГІЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ МОРАЛЬНИХ ПОЧУТТІВ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ	107
<i>Науковий керівник: Попович Оксана Михайлівна</i> <i>Попович Марія-Ірина Віталіївна,</i> РОЗВИТОК ДРІБНОЇ МОТОРИКИ ЯК ОСНОВА ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ ДО ПИСЬМА У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	110
<i>Науковий керівник: Іванова Вікторія Вікторівна</i> <i>Сабов Альбіна Робертівна,</i> РОБОТИ З ПРИРОДНИМИ МАТЕРІАЛАМИ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ ТА ЕКОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДОШКІЛЬНИКА	113
<i>Науковий керівник: Микуліна Антоніна Костянтинівна</i>	

НАПРЯМ 4

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ І ВИХОВАННЯ У ДОШКІЛЬНІЙ ТА СПЕЦІАЛЬНІЙ ОСВІТІ	118
<i>Диусь Каріна Іванівна,</i> ІНТЕГРАЦІЯ ІНТЕРАКТИВНИХ І ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У РОЗВИТОК МОВЛЕННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ	118
<i>Науковий керівник: Кас'яненко Оксана Миколаївна</i>	

цілеспрямована та ігрово орієнтована робота з розвитку моторної сфери сприяє успішному оволодінню графомоторними навичками та зменшує ризик виникнення труднощів у навчанні письма.

Література:

1. Биковець Л.Л. Вплив рухів пальців рук на розумовий та мовленнєвий розвиток дитини дошкільного віку. *Таврійський вісник освіти*. 2018. № 2. С. 124-131.

2. Богуш А. М. Готуємо руку дитини до письма: навчально-методичний посібник. Мандрівець, 2014. 160 с.

3. Гозак С.В., Вербенко М.М. Вплив чинників внутрішньошкільного середовища на формування графомоторних навичок у дітей 5-8 років. *Довкілля та здоров'я*. 2011. Вип. 3 (58). С. 66-69.

4. Луців С. Забезпечення наступності у підготовці руки до письма дітей старшого дошкільного віку та учнів першого класу. *Рідне слово в етнокультурному вимірі*. 2018. № 4. С. 192-199.

5. Маліновська Н.В. Гра як засіб формування навичок письма у дітей передшкільного віку. *Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського*. 2019. № 2. С. 26-31.

*Сабов Альбіна Робертівна,
здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти,
спеціальності 012 Дошкільної освіти
Науковий керівник: Микуліна Антоніна Костянтинівна,
старший викладач кафедри дошкільної та спеціальної освіти,
Мукачівський державний університет,
м. Мукачево*

РОБОТИ З ПРИРОДНИМИ МАТЕРІАЛАМИ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ ТА ЕКОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДОШКІЛЬНИКА

В умовах реформування дошкільної освіти на перший план виступає не тільки формування особистості дошкільників, але й розвиток логічного

мислення, творчих здібностей, практичних вмінь та дослідницьких навичок. Розвиток особистості дитини традиційно включає знайомство з навколишнім світом та природою.

Дошкільники проявляють особливий інтерес до природи, тому екологічне виховання в ЗДО займає важливе місце в розвитку пізнання навколишнього світу, виробленні гуманного ставлення до всього живого і формуванні усвідомленої поведінки у природному середовищі [4, с.152].

Відповідно до Базового компоненту дошкільної освіти до кінця дошкільного віку у дитини має бути сформований природодоцільний світогляд, в основі якого лежить усвідомлення дитиною себе як частки природи, відчуття відповідальності за те, що відбувається навколо неї та внаслідок її дій у довкіллі.

Завдання педагогів – не лише ознайомлювати дітей з різноманітним світом природи, а також навчити їх цінувати й оберігати природні ресурси, усвідомлювати наслідки своєї діяльності для довкілля. Важливим є пошук ефективних шляхів формування у дітей знань про природу та активної позиції «захисника і друга» світу природи, що є основою у вихованні екологічної культури дошкільників [4, с.145].

Вивчаючи ідеї екологічного виховання В. Сухомлинського, науковці О. Савченко, А. Степанюк, Н. Лисенко, Н. Глухова, В. Фокіна прийшли до висновку, що метою екологічного виховання є цілеспрямоване формування у дітей екологічних знань, розуміння взаємозв'язку людини з природним довкіллям та виховання у дітей особливої відповідальності людини за стан навколишнього середовища. Все це потрібно здійснювати з раннього віку, коли починає формуватись світогляд особистості [4, с.146].

Робота з природним матеріалом має великі можливості зближення дитини з рідною природою, виховання у них дбайливого відношення до неї і сприяє формуванню перших трудових вмінь та навичок. Як показують психолого-педагогічні дослідження, діти дошкільного віку здатні до створення досить виразних образів з природних матеріалів у аплікації та конструюванні.

Таємничий та чудовий світ природи, квітів, рослин, плодів можна використати в процесі аплікації з рослинних форм, конструювання виробів з природного матеріалу. Вироби, зроблені власноруч з шишок, жолудів, каштанів, горіхових та яєчних шкарлупок, викликають позитивний настрій, вражають витонченістю, природністю, фантазією. Працюючи з природним матеріалом дитина відчуває себе творцем свого невеличкого світу. Така діяльність допоможе реалізувати малятам мрії, самостійно виготовити предмети, прикраси для оздоблення інтер'єру або у подарунок.

Виготовлення іграшок та виробів з природного матеріалу – праця кропітка, захоплююча і дуже приємна. Для того, щоб діти охоче нею займалися, необхідно розвивати фантазію, добрі почуття, екологічну культуру, а з оволодінням знаннями та навичками прийде і вправність у роботі.

«Природа сповнена чарівних таємниць» – це головне, що мають усвідомити діти під час занять з художньої праці. Щоб діти не були гостями природного майстерні, а стали в ній господарями, потрібно, щоб зустрічі з природою в цій майстерні були не просто забавою, заповненням вільного часу, а цікавою справою [2, с. 36].

Методика організації роботи дітей дошкільного віку з природним матеріалом ґрунтується на принципах дидактики: природовідповідності, доступності, систематичності і послідовності в ускладненні завдань. При цьому важливого значення набуває принцип повторюваності дій. Для правильного вироблення навичок роботи з найпростішими інструментами і матеріалами необхідні показ і пояснення вихователя, певні практичні дії дітей (вправи) під контролем дорослого, який спостерігає за правильністю виконання операцій і формуванням досвіду [3, с. 8].

Щоб зробити іграшку, дитину вчать робити ретельний розгляд (аналіз) зразка, малюнка, фотографії іграшки; визначати не тільки зовнішні характерні особливості, але і деталі виробу, способи його з'єднання. Правильний аналіз будови виготовлення іграшки є особливо важливою ланкою в роботі. У процесі такого аналізу дитина вчиться подумки планувати майбутню роботу за аналогією

зі зразком. Таким чином, робота дітей з виготовлення виробів з природного матеріалу починається з засвоєння способу виконання іграшки за зразком, зробленим вихователем заздалегідь. Бачачи перед собою предмет, діти легко проводять аналіз будови виробу, визначають спосіб з'єднання частин, продумують і планують хід майбутньої роботи. Для оволодіння цим умінням вихователь пропонує дітям зробити кілька іграшок з опорою на зразок.

Після успішного засвоєння способу виготовлення іграшки за зразком можна перейти до виготовлення іграшки по малюнку (фотографії). І тут велику допомогу може надати дітям використання прийому схематичної замальовки іграшки, який полегшить перехід від наочно-дієвого мислення до конкретно-образного.

Робота над виготовленням виробів з природного матеріалу розвиває у дітей і дослідницьку діяльність. Тому важливо, щоб вихователь не пояснював все сам в процесі виготовлення іграшки. Хороших результатів можна досягти, коли діти будуть мати можливість і необхідність самим додумати, доробити, проаналізувати свої дії.

Велике освітнє значення при виготовленні виробів з природного матеріалу має робота дітей за задумом. Такі заняття сприяють формуванню у дітей вміння самостійно планувати діяльність. Дитина, перш ніж приступити до роботи, повинна попередньо намітити дії, визначити їх послідовність [3, с. 10].

Стимулом для прояву дітьми творчості під роботи з природного матеріалу є заохочення, схвалення успіхів дитини.

Так, при правильній організації освітнього процесу робота з природним матеріалом стає ефективним засобом гармонійного всебічного розвитку, розвитку творчих здібностей та екологічному вихованню дошкільників. Також сприяє формуванню у них свідомо-правильного ставлення до природи, до себе, як частини природи, що і є основною метою формування екологічної культури.

Література:

1. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні. URL: https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf
2. Допоможіть дітям полюбити природу: Метод, посібник / Уклад. О.О. Родицька. Вінниця: ВДПУ, 2008. 112 с.
3. Лисенко Н.В. Практична екологія для дітей: навч.-мет. посіб. Івано-Франківськ «Сіверсія». 2009. С.5-22.
4. Михайлова К. В., Микуліна А. К. Формування природничо-екологічної компетенції у дошкільників. *Міжнародний науковий журнал "Освіта і наука"* / голов. ред.: Щербан Т. Д.; заст. голов. ред.: JerzyPiwowarski; Гоблик В. В. Мукачево-Ченстохова : РВВ МДУ; Академія ім. Я. Длугоша, 2022, 2(33). С.145-153. <http://dspace.msu.edu.ua:8080/jspui/handle/123456789/9486>

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>